

ban elvész, ha a beszéd és az írás közti szakadékot nem látjuk, s előkészítés nélkül tesszük meg az ugrást a beszédéről az írásra. Minél korábban tesszük meg ezt az ugrást, annál veszedelmesebb, mert a 7—8 éves gyermek még kevés olyan biztos kifejezőmozgással rendelkezik, amelyik írássá ültethető át. Ha korán kezdjük az írást, akkor megfosztjuk a gyermeket a beszéd kifejezési erejétől, mert ez az erő csupán tevőleges beszédben növekszik. Ami szóbelileg nem fejlődött ki, az nem fejezhető ki írásban sem. Az írást tehát csak akkor szabad elkezdni, ha a nyelvet mozgásszerűen, azaz beszélve és hallgatva is tökéletesen bírjuk. Írásban a gyermek látszólag jobb, találóbb kifejezéseket alkalmaz, nyelvezete gazdagabbá, választékosabbá válik. Ez ne vezessen minket félre, mert itt csak a nyelvi kifejezőeszközök gyarapodnak, a nyelvkészség az, amelyik növekszik. A legprecízebb írásbelli kifejezés sem lehet pontosabb annál, mint amit beszélve valóban, mozgásszerűen átérzünk s hanggal kifejezünk. Tanítani tehát csupán a nyelvkészséget lehet, csupán az átültetés technikáját, de ez a készség nem nőhet túl a gyermek meglevő nyelverején, ha az a nyelv valódi akar maradni. Az írásra való bevezetés abból a föltevésből indul ki, hogy a gyermek nyelve nem az alany-állítmány sémája szerint épül fel, hiszen a gyermek már ismer egy esomó viszonyító elemet és kapcsoló formát (cél, ok, idő stb.) A tőmondat, bármilyen egyszerű is, már elvont dolog, s a gyermek beszédjében alig fordul elő. Az írásnál tehát a gyermeknek hosszabb gondolatot is kell emlékezetében megtartani tudnia. Gyöngye tehetségű gyermekek itt csődöt mondanak. Ezeknek kétféle módon lehet segíteni: 1. kijavítjuk a mondatot úgy, ahogyan a gyermek kifejezni akarta, és 2. rászoktatjuk, hogy rövidebb mondatokban beszéljen. A többi gyermek azonban már az első írásnál is gazdagabb, bővebb tagozatu mondatot alkalmazhat, mert ez a természetes. A mondat jelentése a leíráskor is pontosan fedje a beszélt mondat értelmét. Lássá a gyermek tisztán, hogy a legkisebb kijelentésnek is értelmesnek kell lennie. A pont, kérdőjel, felkiáltójel, a megszorítás, következtetés, összehasonlítás, oly fordulatok, amelyeket a beszédben hangsúllyal, szünettei, hanglejtéssel fejezett ki, s ezek írásban sem hanyagolhatók el. A tanításnál tehát első a nyelvbresztés, csak azután jön a technikai munka a készségszerű gyakorlás; a kettő nem tévesztendő össze. —

Jármai Vilmos.

H I R E K

Székfoglaló a Magyar Paedagógiai Társaságban. Lapunk felelős szerkesztője I. évi november hó 19-én *Az öntevékenységi elvnek érvényesítése a nevelő oktatásban* c. értekezésével tartotta meg székfoglalóját a Magyar Paedagógiai Társaságban.

Dr. Várkonyi Hildebrand: A gyermekkor lélektana. c. nagy művének I. része (*Az első hat életév*) már megjelent, mely méltán nagy érdeklődést

keltett a pedagógusok és a művelt magyar közönség körében. A kiváló művet lapunk következő számában részletesen ismertetjük. A mű beszerezhető a Szeged-Városi Nyomda Rt. könyvesboltjában. Ára: 8 P.

Kratofil Dezső: A geometria tanításának vezérkönyve. I. rész. Ilyen címen a közelmúltban jelent meg a *Gyakorló Polgári Iskola Könyvtárának XVIII. kötete.* (284 oldal, 183 ábrával.) A nagy művet lapunk mai száma és a Polgári Iskolai Tanári Közlöny decemberi száma részletesen ismerteti. A könyv megrendelhető a szerzőnél. Ára: 12 P 60 f. (Tanárok részére 8 P, mely összeg két részletben is fizethető.)

Udvarhelyi Károly: Magyarország földrajza az iskolában és szülőismeret. E címen most jelent meg a legújabb és a középfokú földrajzoktatásban egyedülálló földrajzmódszertani munka. A könyv részletes tanítási tervben dolgozza fel Magyarországi iskolai földrajzát és a szülőföldismerettel összekapcsolt földrajzi alapfogalmi anyagot. Benne az érdeklődő szaktanár minden idevágó kérdésre feleletet talál, mert a könyv tartalma és adattára továbbá szemléltető anyaga gazdag és a tanítás szempontjai szerint van összeállítva. Logikus és tervszerű tárgyalási mód és modern földrajzi szemlélem jellemzik.

A 15 ívre terjedő és elsőrendű kiállítású könyv ára egészvászon kötésben iskolák számára 10.— P., tanárok részére 7.50 P. Megrendelhető a szerzőnél, Szeged, Boldogasszony-sugarút 8. sz.

Szántó Lőrinc: A nevelő fogalmazástanítás alapvonalai című most megjelent könyve a fogalmazástanítás elméletének és gyakorlatának korszerű alapvetése. A mű tartalma:

1. *A nevelő fogalmazástanítás feladata, módja és eszközei.*

A nevelőtanítás fogalma. A nevelő fogalmazástanítás feladata. A kötött fogalmazás. A szabad fogalmazás. A nevelő fogalmazás. Az alkotó tevékenység megindítása közvetlen lelki ráhatás útján. Az alkotó tevékenység befolyásolása közvetett ráhatással: a nyelvi-sítilisztika forma helyes megválasztása (a szókészlet tervszerű gyarapítása, bevezetés a mondatszerkesztés gyakorlatába, a szabatosság, a változatosság, a jó magyarság, a fogalmazványok szerkezete, az irodalmi olvasmányok termékenyítő hatása); a fogalmazástanítás nevelő hatásúvá tételének eszközei (az igazság szolgálata, a lényegsimeretre való nevelés, a megfigyelőképesség fejlesztése, az önismeret és az emberismeret mélységeibe való pillantás, a nemzeti öntudat nevelése). A követett ráhatások érvényesülésének feltételei (az iskolai és a házi fogalmazványok, beillesztésük a tanmenetbe, a dolgozatjavításban alkalmazott hibajelzések, a dolgozatok megbeszélésének szempontjai, a tanár nevelői személyisége).

2. *A nevelő fogalmazástanítás műfajai.*

Elbeszélések. Leírások. Értekezések és elmélkedések. Irodalmi dolgozatok. Párbeszéddek és drámai jelenetek. Fantázia-dolgozatok. Levelek. Szónoki beszéddek. Versek. A nyelvtani ismeretek alkalmazására szolgáló fogalmazványok.